



สูงไหม ก็สูงมาได้ระดับหนึ่ง แต่ถ้าวเพียงแค่นี้ยังไม่พอ เพราะวาสัตว์บางประเภทมันก็รู้จักคุณเจ้านายของมัน ยกตัวอย่างเช่น สุนัขที่เลี้ยงเอาไว้ เจ้าของให้ข้าวให้มันมันกิน มันก็รู้จักคุณ เพราะฉะนั้นใครที่ไม่รู้จักคุณ ก็แยกจากสุนัข หมดคักก็ตีศรีความเป็นคนเสียแล้ว

กตเวที แปลว่า ประกาศคุณ

วิธีประกาศคุณของท่านผู้มีคุณแก่เรานั้นง่าย ขึ้นต้นคือหาทางแทนคุณแทน เช่น พ่อแม่เลี้ยงเรา ให้กำเนิดเราภ เพราะฉะนั้นเราก็ตอบแทนพระคุณของท่าน ด้วยการเลี้ยงดูท่าน ซึ่งโดยทั่วไปเรานึกกันอยู่แค่นี้ แต่ที่ละเอียดใจตรงวิธีตอบแทนคุณของพระสารีบุตรนี้แหละ

พระอัสสชิเป็นพระอรหันต์ ท่านมีแล้วทุกอย่าง พระสารีบุตรก็เป็นพระอรหันต์เลิกด้วยปัญญา ท่านก็มีวิธีตอบแทนคุณพระอัสสชิด้วยการประกาศคุณแทนแบบพระอรหันต์ผู้มีคุณธรรมสมบูรณ์แล้ว คือ ก่อนจะนอนท่านเข้าสมาธิตรวจดูว่า อาจารย์ของเราบัดนี้อยู่ ณ ที่ไหน ท่านก็หันหน้าไปทางนั้น แล้วกราบ ๓ ครั้ง หันศีรษะนอนไปทางทิศนั้น เอาศีรษะซึ่งเป็นส่วนอวัยวะที่สูงที่สุดในร่างกาย เป็นเครื่องแทนดอกไม้รูปเทียนไปบูชาแทนเท่าท่านพระอัสสชิ นี่คือการประกาศพระคุณครูบาอาจารย์ของพระสารีบุตร

คราวนี้ย้อนกลับมาดูตัวเรา ใครไม่เคยเลี้ยงพ่อแม่มาอย่างจริงจังแล้ว ตรงนี้จะมองไม่ออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่คุณพ่อคุณแม่มีทุกอย่างพร้อมมากกว่าลูก การเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ ตอบแทนพระคุณท่านจึงทำไม่ง่ายเหมือนกัน เพราะวาฐานะของบางคนยังขัดสน ความขัดสนเลยเป็นผลให้เลี้ยงพ่อแม่ยากสักหน่อย ผู้เป็นลูกต้องกัดฟันจริงๆ จึงจะทำได้ หลวงพ่อก็ขออนุโมทนากับหลายๆ ท่านที่ทำได้ด้วย

ส่วนบางท่านมีฐานะดี แต่พ่อแม่ไม่เต็มใจจะมาอยู่ด้วย ทั่งๆ ที่ลูกอยากจะทำตอบแทนคุณของท่านให้มากที่สุด ก็ทำไม่ค่อยจะถนัดอย่างที่ควรจะเป็น เพราะแม่พ่อแม่จะยังลำบาก แต่ท่านก็ไม่ยอมมาอยู่กับเรา ท่านติดถิ่นของท่าน ไม่ยอมย้ายจากบ้านเดิม บางท่านก็ถึงขนาดจ้างวานคนอื่นให้ไปช่วยดูพ่อแม่แทนเรา ก็เป็นการตอบแทนพระคุณที่อยากขึ้นมามีระดับหนึ่ง

แต่ที่เห็นยากจริงๆ ก็คือ วันหนึ่งมีโยม ๒ คน เป็นสามีภรรยา อายุประมาณสักสามสิบเศษๆ มากกราบหลวงพ่อก

หลวงพ่อกก็ถามเขาว่า "เป็นยังไง ดูแลพ่อแม่ดีไหม แต่ละเดือนส่งเงินทองไปให้พ่อแม่ใช้บ้างไหม?"